अथ स्वराष्टकशिक्षा ॥

ओंहरिः ॥ ओंसाम्ब ॥ अऽइऽउऽऋऽऌऽएऽऐऽओऽऔ-ऽइत्यष्टौ स्वराः ॥ पदान्तपदाद्योः सन्धिः ॥ पदान्तपदाद्योर्य्यऽएकः प्राणयोगः स सन्धिसञ्ज्ञः स्यात् ॥ न परकालः पूर्व्वकाले ॥ पुनः पूर्व्वकालसन्धिः विधाने परकालसन्धिं न प्राप्नोति ॥ एकम् ॥ १ ॥ अऽआमपरे ॥ तव अयम् ॥ तवायम् ॥ २ ॥ एकारमिवर्णे ॥ तवे इदम् ॥ तवेदम् ॥ ३ ॥ ओकारमुवर्णे ॥ तवऽउरुस्तवोरुः ॥ ४ ॥ आऽअम्टकारे ॥ स्वाहाऽऋषभम् ॥ स्वाहेऽऋषभम् ॥ ५ ॥ ऐकारमे ऐपरत्वे ॥ तवऽएतत् ॥ तवैतत् ॥ तवऽऐश्वर्य्यम् ॥ तवैश्वर्य्यम् ॥ ६ ॥ ओकारमोऽओपरत्वे ॥ तवऽओजः ॥ तवौजः ॥ प्रऽऔच्चन् ॥ प्रौच्चन् ॥ ७ ॥ इर्य्यऽए स्वरे ॥ व्याजोऽअर्व्वन् ॥ व्याज्यर्व्वन् ॥ व्विऽऊर्णुषे ॥ व्व्यूर्णुषे ॥ असिऽऋतस्य ॥ असृतस्य ॥ ८ ॥ इरिमिवर्णे ॥ व्विऽइत ॥ व्वीत ॥ ९ ॥ उर्व्वऽए स्वरे ॥ नुऽइन्द्र ॥ न्विन्द्र ॥ १० ॥ उरुमुवर्णे ॥ अनुऽउत् ॥ अनूत् ॥ ११ ॥ ऋटकारो रे फरे स्वरे ॥ धात्रऽएषः ॥ धात्रेषः ॥ १२ ॥

ऋवर्णऽऋकारऋवर्णे ॥ होटाऽऋकारः ॥ होटृकारः ॥ १३ ॥ एकारोऽयए स्वरे ॥ ॥ अग्नेऽआयाहि ॥ अग्नऽआयाहि ॥ १४ ॥ ओकारोऽवए स्वरे ॥ विष्णोऽएते ॥ विष्णवेते ॥ १५ ॥ ऐरावए स्वरे ॥ भूम्यैऽआखन् ॥ भूम्याऽआखन् ॥ १६ ॥ एऔरावए स्वरे । उभौऽइन्द्रौ ॥ उभाविन्द्रौ ॥ १७ ॥ ओपराकारा लोपम् ॥ अदब्धायोऽअशीतम ॥ अदब्धायेऽशीतम ॥ १८ ॥ तत्राद्यलक्षणम् ॥ एपराकारौ लोपम् ॥ तेऽअवन्तु ॥ तेवन्तु ॥ १९ ॥ वो लोपमुऽओऔषु । उभौऽउ ॥ उभाऽउ ॥ उऽओऽऔष्विति किम् ॥ पर्ल्क्यावह्नीरावे । २ । इत्यनन्नकृताह्निकः ॥ अथ स्वरप्रकरणम् ॥ ह्रस्वानुदात्तस्वरितप्रचयाः स्वराः ॥ १ ॥ अताम्वउदात्तः ॥ २ ॥ यथा ॥ शम् ॥ प्र ॥ नु ॥ द्वितीयस्य यथा ॥ अधो रक्तोऽनुदात्तः ॥ रुद्रऽईड ॥ ३ ॥ तृतीयस्य च यथा ॥ उपरि रक्तस्तिर्य्यग्रक्तो वा स्वरितः ॥ स्व÷ ॥ स्व÷ ॥ स्व÷ ॥ ४ ॥ न्युञ्जपराऽअताम्वाऽउदात्ताः ॥ स्वाहा ॥ स्वर्णार्कः ॥ ५ ॥ चतुर्थस्य च यथा ॥ स्वरितपराऽअताम्वः प्रचयाः । त्र्यम्बकँय्यजामहे । ६ । स्वरितः पञ्चधा ॥ जात्याभिनिहितश्चैप्रश्लिष्टभेदात् ॥ एकपदे नीचपूर्वोऽपूर्वो वा यवा-

न्यतरयुक्तो जात्यः ॥ धान्यम् । स्वं÷ ॥ ७ ॥ उदात्तादे-
रचोऽभिनिहितस्वरितो भवत्यकारलोपे सति ॥ ते-
ऽश्वन्तु । तेंऽवन्तु ॥ वेदः असि ॥ व्वेदोसि ॥ ८ ॥ उदात्त-
ऽऽऽउख्याने यवयोः परोऽनुदात्तः क्षैप्रः ॥ युयोद्धुम-
त् ॥ नुऽइन्द्र ॥ न्विन्द्र ॥ ९ ॥ उदात्तानुदात्तयोर्ह्रस्व-
योः स्थानेऽइकारः प्रश्लिष्टः ॥ व्विऽइत ॥ व्वीत ॥ १० ॥
अनुदात्तपूर्वजात्यादयश्चत्वारः पितृदानवद्भवन्ति ॥
व्यायच्छध्वैः ॥ भुवः स्वं÷ । तेंऽवन्तु ॥ व्वेदोऽसि ॥ अ-
ग्न्यभि ॥ योजान्विन्द्र ॥ दिवीव ॥ ११ ॥ अनुदात्तपू-
र्वजात्यादयश्चत्वारो मनुष्यदानवदुदात्ते ॥ भूर्भु-
वः स्वर्द्यौः ऽ ॥ सद्दन्यमितं ॥ रुद्रेभ्यो येन्तरिक्षे ॥ स्व-
र्द्योष्णम् ॥ युयोद्धुमत् ॥ अश्वन्तः ॥ दिवीवेति ॥ १२ ॥
अनुदात्तऽउदात्तस्वरितयोः ॥ येभि ॥ स्वर्ण येऽभि ॥ सोऽ
हम् । यंर्वन्तरिक्षम् । व्वीदम् ॥ स्वंस्वभितए स्वंभितए
स्वः स्वंस्वभितम् ॥ १३ ॥ अननुदात्तपूर्वणात्यादयश्चत्वा-
रः कर्णमूले ऽउदात्तस्वरितपरत्वाऽभावे ॥ न्यङ् ॥ स्वं÷ ॥
तेंऽवन्तु ॥ सोंऽस्मि ॥ च्यम्बकम् ॥ न्विन्द्र ॥ व्वीत ॥
१४ ॥ उदात्तापरानुदात्तः स्वरितम् ॥ इषे त्वा ॥
१५ ॥ नोदात्तस्वरितपरत्वे ॥ इषे त्वोर्ज्जे ॥ ईड्या व्या-
स्यम् ॥ स्वरितादनुदात्तानां प्रचयः ॥ व्यायवंस्व ॥ १६ ॥

नोदात्तस्वरितपरत्वे ॥ व्यायवस्व देवः ॥ व्याख्यमिदम् ॥ १७ ॥ उदात्तवानेकी ह्युदात्तः ॥ प्रऽअर्षयतु ॥ प्रार्षयतु ॥ १८ ॥ उदात्तान्निहितस्वारः स्वरितात्परश्चयो भवेत् ॥ उदात्तात्स्वरितात्पूर्वो नान्यऽआघ्रातिस्वरः। इति स्वराङ्कुशः ॥ कुचैलिनं दन्तमलापधारिणमबह्वाशिनन्निष्ठुरवाक्यभाषिणम् ॥ सूर्य्योदये वास्तमये च शायिनञ्जहाति लक्ष्मीरपि चक्रधारिणम् ॥ अथ इत्संज्ञाप्रकरणम् ॥ अनुदात्तो ह्रदि ज्ञेयो मृदुर्युदात्तऽउदाहृतः ॥ स्वरितः कर्णमूले स्यान्नासाग्रे प्रचयस्मृतः ॥ २ ॥ इषे त्वा ॥ व्यायवस्व ॥ उदात्तादनुदात्ते तु यामाया भुवऽआरभेत् ॥ इषे स्वोर्ज्जे ॥ उदात्तात्स्वरिते चैव क्रमाद्दक्षिणतो न्यसेत् ॥ ४ ॥ इषे त्वा ॥ इत्यनन्तरकृतं स्वराष्टकम् ॥ २ ॥ कटतपा गडदबानधि ॥ ऊर्क् ॥ असि ॥ ऊर्ग्असि ॥ सम्बाड्बसि ॥ सम्बाडसि ॥ उत्वयम् ॥ उद्वयम् ॥ विष्टुप् इति ॥ विष्टुविति ॥ १ ॥ कटतपा ङ्णनमाः पञ्चमे ॥ वाक्मनर्ऽ ॥ वाङ्मनर्ऽ ॥ वट्महान् ॥ अस्रग्घान् ॥ तत् त्रिचस्व ॥ तत्त्रिचस्व ॥ अनुष्टुभात्या ॥ १ ॥ तदनाश्च जञाः शचवर्गयोः ॥ तत् चिचम् ॥ तच्चिचम् ॥ तत् जुषस्व ॥ तज्जुषस्व ॥ आदित्यानुष्म-

भ्युभिऽ॥ आदित्याऽश्म्यभिऽ॥ ३॥ तो खँ॒ल्लँ॒॥ परिचित्। लोकम्॥ परिचिल्लोकम्॥ ४॥ अनुनासिकखँ॒ल्लँ॒॥ तान्लोकान्॥ तँ॒ल्लोकान्॥ ५॥ ह्रस्वपरङ्गौ द्विर्भावए स्वरे॥ दध्यङ्ङृषिः॥ दध्यङ्ङृषिः॥ अश्मन्। ऊर्ज्जम्॥ ६॥ नः शन्नश्चक्षयोः पूर्वस्यानुनासिकम्॥ अहीन्॥ च॥ अहीँ॒श्च॥ ७॥ नः सन्नथयोः पूर्वस्यानुनासिकम्। तान्। त्वम्। ताँ॒स्त्वम्॥ ८॥ मः परपञ्चमए स्वर्गे॥ व्रतङ्क्रीणत। व्रतञ्चरिष्यामि॥ अनाम्नेन॥ ९॥ ङौ ञाभ्याए सकारे॥ ङौ कागमतागमौ प्राप्नुतः सञ्चारे॥ प्राङ्मोमँ॑॥ प्राङ्कोमँ॑॥ चीन्समुद्रान्॥ चीन्त्समुद्रान्॥ १०॥ मोऽनुनासिकयवलान्यवलेषु॥ नम्। यौमि॥ संय्यौमि॥ तम् व्वः॥ तँ॒व्वः॥ तम्। लोकम्॥ तँ॒ल्लोकम्॥ ११॥ मः एकारऽ॰ ग्रसहरेफेषु॥ सऽ॰ग्निम्॥ हवीए॒ष्या॥ सऽ॰ग्निभाधि॥ सऽ॰ सँ॑॥ अपाए रेताए सि॥ १२॥ भूयः परः शच्छसि॥ तत्। शुक्रम्॥ तच्छुक्रम्॥ १३॥ भूयः परो हः चतुर्थम्॥ भिषक्। होमः॥ भिषग्घोमँ॑॥ तत्। हविः॥ तद्धविः॥ सम्वाट्होमँ॑॥ सम्वाड्ढोमँ॑॥ १४॥ स्वरपरसँयोगादिहिः॥ दृषे त्वा॥ दृषेत्वा॥ १५॥ रङ्भ्याम्प-

रः ॥ सूर्य्यम् ॥ बाह्यम् ॥ १६ ॥ स्पर्शेष्वूष्माऽन्तस्थाभ्यः ॥ व्यायवस्य ॥ व्यायवस्त्य ॥ १७ ॥ इत्यनन्तक्षतो हलसन्धिः ॥ अपरविसर्गऽउऽअहभोः । शिव÷ । असि ॥ शिवोऽसि ॥ देवेभ्य÷ । हविः । देवेभ्यो हविः)॥ १ ॥ आपरो लोपमऽआपरत्वे । देवाः$ अच । देवाऽअच । देवाः$आगाः ॥ देवाऽआगाः ॥ २ ॥ अपरो लोपमा परत्वे ॥ देवाः$आगाः । देवाऽआगाः ॥ ३ ॥ आपरो लोपठ० हशि ॥ देवाः$ । हसन्ति ॥ देवा हसन्ति ॥ ४ ॥ अआपरो लोपमिचि ॥ देवाः$ । दृह । देवाऽदृह ॥ अघ्न्याः$ । इन्द्राय । अघ्न्याऽइन्द्राय ॥ ५ ॥ रेफतऽइच्यरश्च रेफमशि ॥ सवितः$ जजान ॥ सवितर्ज्जजान ॥ अग्निः$ एकाच्चरेण । अग्निरेकाच्चरेण ॥ ६ ॥ रेफजेच्यरौ लोपठ० रेफे पूर्व्वश्च दीर्घम् ॥ प्रातः$ः रात्रिः ॥ प्राता रात्रि÷ ॥ रुक्÷रौद्रः$ ॥ रूरू रौद्रः$ ॥ ७ ॥ स्यसऽएषविसर्गो लोपँऽव्यञ्जने ॥ एषः) स्यः) । एषस्यः) ॥ स्यः) राध्यः) ॥ स्यराध्यः) ॥ सः) । नः$ः सन÷ ॥ ८ ॥ सःते । सस्ते ॥ नम÷ ते ॥ नमस्ते ॥ ९ ॥ चच्छपरत्वे शम् ॥ व्याज÷ च ॥ व्याजञ्च ॥ १० ॥ लोपङ्खर्प्परे शरि ॥ अन्वंऽस्य । अन्वस्त्य ॥ ११ ॥ इतिविसर्गसन्धिः ॥ अऽइऽउण् ॥ १ ॥ वृद्धिरेक् ॥ २ ॥

एम्ओङ् ॥ ३ ॥ ऐम्औच् ॥ ४ ॥ ह्यवरट् ॥ ५ ॥ ल-
ञ् ॥ ६ ॥ ञमङणनम् ॥ ७ ॥ झभञ् ॥ ८ ॥
घढधष् ॥ ९ ॥ जबगडदश् ॥ १० ॥ खफछठथचटत-
व् ॥ ११ ॥ कपय् ॥ १२ ॥ शषसर् ॥ १३ ॥ हल् ॥ १४ ॥
अञ्भीनं परेण संयोज्यम् ॥ इति स्वराष्टकं संपूर्णम् ॥